

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 227. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_874-txt-shoot-idm12771.pdf (tilgået 30. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Valhall og Helhjem.

Allerede i *Vøluspá* seer vi *Valhall* hæve sig med *Valkyrierne* og med alle *Hærfaders* Kæmper, som den guldkammede Hane vækker, og i *Grimnersmaal* faaer vi nærmere Besked om den store Riddersal, saalydende:

Guldprud *Valhall* i *Gladhjem* kneiser,
Helte-Skarernes Høieloftsal,
Skjoldtakt er Hallen, skinnende blank,
Kiendelig nok for Kæmpegiæster,
Sprinklet er Væggen med Spydstager graa,
Bænkene klædte med Brynier fagre,
Stædt i Vaande ved Vesterporten
Hængende Ulv under Ørneklø!

Valhalls Dørre, jeg vel tør sige,
De er femhundred og fyrretive,
Og hver af dem er saa vid paa Gavl,
At ottehundrede Odins-Venner
Allesammen jævnsides gaee,
Naar ud de drage paa Ulvejagten!

At imidlertid *Valhalls* Kæmper, som en rigtig "staaende Hær" fyldestgjør den almindelige Værnepligt paa Fælleden, lærer *Vafthrudnersmaal*, hvor det hedder:

228 Ænherier alle paa *Odins* Tofter
Dagligdags vove en Dyst fuldheed,
Over Klingen de Alle springe,
Staaer med Æren dog op igjen,
Drikke med *Aser* Øl det gamle,
Bedre forligte ved *Banesaar*!

Valkyrierne *Skuld* og *Skøgul*, *Gøndul*, *Gunn* og *Hilde*, som nævnes i *Vøluspá*, er vel egenlig kun hvad Navnet betyder: Val-Keiserinder, som paa *Odins* Vegne byde Giæster til hans Sal, men dog finder vi i *Grimnersmaal*, ved Siden ad *Hrist* og *Mist*, ogsaa *Skøgul* og *Hilde* blandt de *Valhalls*-Møer, som staaer for *Skænken*, saa de har i det Mindste tidlig faaet den dobbelte Bestilling baade at byde Giæster og at gaee for Borde.

- I *Grimnersmaal* seer vi heller ikke blot *Mundskiænkerinderne*, men ogsaa *Kiøkkensedlen*, hvorefter *Odin* lever af *Vin alene*, og overlader *Ulvne*, *Gier* og *Frek*, *Kiødet*, men *Ænherierne* drikker ikke blot for *Mjød* Alt hvad *Geden* *Heidrun* kan malke, men æder ogsaa *daglig* *Galten* *Sæhrimner*, som *Kokken* *Andhrimner* koger i *Gryden* *Ildhrimner*.

Alt dette gientages i *Gylfelegen*, uden andet Tillæg, end at det er *Nornen* *Skuld*, som ogsaa regnes til *Valkyrierne*; men i *Bragesnakken* faaer vi den Oplysning, at *Sværdet* er *Valhalls* Lys, og af *Skalda* seer vi, at tæt udenfor *Valhall* er *Glaserlunden*, hvis Blade er af det røde Guld, som *Skjalden* synger:

229 Hvor Seierguden har Salen sin,
Der skinner Glaser med Gyldenløv!

Naar de nye *Mythographer* nu heraf har sluttet, dels at *Odin* beholdt *Vinen* for sin egen Mund, og dels at vore *Ariids*-*Skjalde* havde samme Anskuelse, som *Peder Paars*, at "uden Øl og Mad er Helten ingen Ting," da brister aabenbar deres Hjemmel, thi *Skjalden* i *Grimnersmaal* har meget forsigtig sat under *Kiøkkensedlen*:

Paa *Ænheriers* Føde kun Faa vide Skiel,

og der staaer hverken i *Grimnersmaal* eller i *Gylfelegen*, at *Odin alene* drikker *Vin*, men kun at *Vin* er det *Eneste*, han nyder. Vi har desuden et Vers i *Skalda*, hvor det udtrykkelig siges, at det gaaer flot til med *Vin* i *Valhall*, naar der kommer Giæster, som har Smag for den, thi *Odin* siger:

Jeg drømde inat, at før Dag jeg sad op,
Og paa *Ænherier* høit jeg kaldte:
Rymmer nu op i *Riddersalen*,
Mens *Valkyrier* *Vinen* tappe,
Som naar af *Fyrster* vi faae Besøg.

Endelig maa det ikke glemmes, at *Brage* er den *udødelige* *Valhalla*-*Skjald*, som opliver *Odins* Giæster, ei blot

ved Mindet om Fortidens Sturværk, men ogsaa ved Haabet om *Balders* Gienkomst.

Ganske anderledes seer det ud og gaaer det til i *Helhjem*, hvor *Lokes* og *Angerbodes* Datter, *Hel*, er Dronning, det hører man Alt i *Vøluspá*, hvor *Helhjems sodbrune* Hane svarer til *Valhalls guldkammede*, og vel siger *Hels Fru Moder* i *Vegtams-Kvi230den*, at der staaer nybrygget Mjød til *Balder*, men da hun selv maa nøies med *Regn* og *Snee*, kan man nok vide, hvad den Mjød smager ad.

Efter *Gylfelegen* endelig har *Fru Hel* et meget surt og barsk Ansigt, kridhvidt paa den ene og kulsort paa den anden Side, og vel er der i hendes Slot Rum nok og høit til Loftet, men hendes Sal hedder *Elendighed*, *Dørtærskelen Vippefælde*, *Fadet Mistemad*, *Kniven Sult*, *Sengen Afmagt* og *Omhænget den klare Fordærvelse*.

Valhalls og *Helhjems* mythologiske Vigtighed er nu klar nok, da deres Indbyggere skal alle tage Deel i *Ragnarok-Striden*: *Ænherierne* paa *Asernes* og *Helboerne* paa *Thussernes Side*, og det dunkle Navn *Ænherie* (af det A. S. onherian) betyder *Medbeiler*, hvorfor der ogsaa meget smukt siges i *Havemaal*, at *Hænderne* er *Hovedets* og *Mundens* *Ænherier*.

Har nu i det Hele Nordens Mythologi verdenshistorisk Betydning, da kan dens *Valhall* og *Helhjem* umulig fattes den, skiøndt det følger af sig selv, at disse Livets og Dødens hemmelige Oplagssteder og Forraadskamre ei lader sig saa tydelig opvise som *Asgaard* og den nærværende Krigs-Skueplads mellem *Aser* og *Jetter*. Allerede ved at fæste Øie paa *Engeland* og *China* kan vi imidlertid faae en levende Forestilling om Forholdet mellem det historiske *Valhall* og *Helhjem*, og naar vi da har et taaleligt Overblik af Verdens-Historien, vil vi strax see, at *Hels* Portner, som *Shakspear* melder, nu har en besværlig Post, medens

²³¹*Valhall* synes at kunne nøies med langt færre Dørre end 540; thi naar feige Folk opgiver *Aanden* og synker ned til de Umælende, da farer de jo til *Hel*, og af Oldtidens navnkundige Folk er *Græker* og *Nordboer* de Eneste, som, da de forlod den store Skueplads, kan skimtes i et *Valhall*, hvor de ved *Brages* Harpeslag mindes Fortiden og nære Haabet om en Fremtid, da de endnu engang synlig og kraftig skal deltage i den store Kamp. Det vil nu ogsaa snart vise sig, om vore *Norner* var Sandsigerinder, thi det er klart, at alle gamle *Minder*, som laae i *Dvale*, er nu ifærd med at vaagne, og maae da selv vise, hvad *Kraft* der er i *dem*, eller i hvad vi med eet Ord kalde "*Historien*," til at bekæmpe det *Falske*, det *Aandløse* og *Umenneskelige* under alle sine Skikkelser. Verdenshistorisk staaer og falder da *Valhall* med Følelsen af den hemmelige Sammenhæng mellem de forbigangne og de følgende Slægter, thi ene deraf udspringer det levende *Eftermæle*, som giver *Historien* Indflydelse paa *Efterslægten*, medens overalt, hvor Følelsen af *Blodets Baand* fattes, *Fortiden* nødvendig bliver aldeles død og magtesløs for os, og *Historien*, som blot *Sort paa Hvidt*, er en øiensynlig *Hel*, paa den ene Side kridhvid og paa den Anden kulsort.